

I. KORDEJ, kadar iz stripa *Legenda iz Vamove zemlje* (1984)

(»Čiril i Metod«, »Varaždin«, »Strossmayer«), a K. Zimonić serijale »Luna«, »Zlatka«, »Spore« i »Priče iz davnine«. Ti su stripovi objavljivani u izdanjima specijaliziranim za domaće stripove (»YU strip«, 1978–87; »Naš strip« 1983–84; »YU strip — Profil«, 1985–90), ili u redovitim strip-revijama »Stripoteci«, »Spunku« te »Strip artu«, u kojemu Goran Delić objavljuje serijal »Smogy Boy«, a J. Radilović pretsak u inozemstvu objavljenih »Partizana«. Druga pol. 1980-ih donosi nekoliko novih pojava u domaćem stripu. On dobiva svoje redovito mjesto u dnevnim novinama, npr. u »Večernjem listu«, objavljuju se strip-albumi (kompilacije radova jednoga autora u knjiškoj formi), domaći autori rade na licencnim serijama (»Tom i Jerry«), a pojavljuju se i prvi strip-fanzini (amaterske publikacije). U Vinkovcima je 1984. održan prvi Salon jugoslavenskoga stripa, koji je počevši od petog Salona (1992) pretvoren u Salon hrvatskoga stripa. God. 1985. osn. je Društvo autora stripa Hrvatske, a 1986. pokrenut je časopis »Patak«, koji objavljuje isključivo domaće stripove i u kojemu se potvrdila nova generacija hrv. stvaralaca stripa (Dubravko Mataković, Milan Trenc, Stanko Bešlić, Dušan Gačić, Magda Dulčić, Danijel Žeželj te niz mladih autora). Rat u Hrvatskoj usporio je razvoj strip-scene nakon

1991. Pokrenut je niz izdanja koja su se redom gasila nakon samo nekoliko brojeva. Uz novinske stripove (npr. »Prot Pikčers« D. Matakovića) jedini su se redovito, premda znatno prorijedjeno, pojavljivali »Patak«, »Comicon« (s uvoznim stripovima) te »Kvadrat«, časopis za teoriju stripa pokrenut 1992.

LIT.: Z. Posavac, Strip u Hrvatskoj, I–V, 15 dana, 1970, 8–9, 10; 1971, 1, 2, 3. — Isti, Strip i stripologija, ŽU, 1975, 22–23. — R. Muntić, Strip — deveta umjetnost, Kultura, 1975, 28. — V. Horvat Pintarić, Autorski strip zagrebačke škole, ibid. — M. Hanzlovsky i V. Horvat Pintarić, Andrija Maurović (katalog), Zagreb 1976. — »Novi kvadrat«, Pitanja, 1979, 10. — V. Krulčić, Hrvatski poslijeratni strip, Pula 1984. — S. Draginčić i Z. Zupan, Istorija jugoslavenskog stripa, I, Novi Sad 1986. — Histoire Mondiale de la Bande Dessinée (uredio C. Moliterni), Paris 1989. — V. Krulčić, Povratak pripovjedačkom stripu ili pojava četvrtice generacije, u katalogu: 22. Salon mladih, Zagreb 1990. — Salon stripa Vinkovci '92 (katalog), Vinkovci 1992. — S. Draginčić, Strip u Hrvatskoj. Od ilustriranih priča do »treće generacije«, u knjizi: McCloud, Understanding Comics, Northampton 1993. D. Mn.

STRIZIĆ, Mark, fotograf (Berlin, 15. II. 1928). Školovao se u Zagrebu. Od 1950. živi u Australiji. Studirao je primijenjenu fiziku, od 1956. bavi se fotografijom. Predavač je na Victorian College of the Arts u Melbourneu. Odlikuje se širokim krugom tematskih i stilskih interesa (*Pogledi s mog prozora*, *Manekeni i lutke*, *Proslava*, *Uzorci australskog krajolika*). Postupkom »manipulirane slike« izveo je ciklus *Transformacije*, a daljim usavršavanjem tehnike približio je fotografiju slikarstvu (*Opsjednuti*). — Samostalno izlagao u Melbourneu, Sidneyu, Canberri, Tokiju i Zagrebu. Bavi se opremom publikacija. R.

STRIZIĆ, Zdenko, arhitekt i urbanist (Bjelovar, 19. IX. 1902 — Hannover, 1. XI. 1990). Arhitekturu studirao u Dresdenu (1921–23) i Berlinu (1924–26). God. 1926–28. pohađa majstorsku školu za arhitekturu kod H. Poelziga, gdje je 1928–31. i njegov suradnik. God. 1931–33. radi samostalno u Berlinu i s Holzbauerom projektira više građevina u Austriji, Njemačkoj, Češkoj, Slovačkoj i Švedskoj, te sudjeluje na natjecanjima. God. 1933. dolazi u Zagreb, gdje se posebno posvetio rješavanju urbanističkih pitanja, regulacijama gradova i gradskih četvrti, te pov. gradskim cjelinama. God. 1946–56. profesor je na Tehničkome fakultetu u Zagrebu, a 1956–61. na sveučilištu u Melbourneu, potom na Massachusetts Institute of Technology (SAD), a od 1962. profesor na Visokoj tehničkoj školi u Braunschweigu.

Kao suradnik H. Poelziga projektirao je zgrade na Bülowplatzu i kino-kazalište »Babylon« u Berlinu (1929), te kasino za I. G. Farbenindustriju u Frankfurtu/M (1930). Samostalno je projektirao naselje Spandau kraj Berlina (1927). Međunarodni je uspjeh postignuo prvim plasmanom (II. nagrada) na natjecanju za kazalište u Harkovu (1930). Za boravka u Berlinu sudjelovao je na mnogim arhit. i urbanističkim natjecanjima: za regulaciju Trga bana J. Jelačića u Zagrebu (1929), regulaciju Bačvica i Firula u Splitu (1930), Židovsku bolnicu u Zagrebu (1931), Narodni sanatorij u Beogradu

R. DEVLJIĆ, kadar iz stripa *Čiril i Metod* (1985)

(1932), regulaciju Teplice—Šanov (1932), regulatornu osnovu Zagreba (1932), regulaciju Kaptola u Zagrebu (1932), regulaciju Stockholma (1933) te na natječaju za muzej u Malmöu (1933). Po povratku u domovinu projektira stambeno naselje Vrhovec u Zagrebu (1933), Željezničarsko naselje u Sarajevu (1934), radi regulatorni plan Sušaka (1936) i Novoga Sada (1937). U Zagrebu je projektirao stambenu zgradu na Ribnjaku 38 (1932), naselje Prve hrvatske štedionice na Trešnjevki s kućama u nizu (1935) i adaptaciju hotela »Dubrovnik« (1940), a u Dubrovniku pregradnju hotela »Excelsior« (1938). Poslije rata radi različite urbanističke i arhit. projekte. Autor je projekta za dovršenje mosta Sušak—Rijeka, generalnog plana Plitvičkih jezera (1952) s hotelskim i ugostiteljskim paviljonima i pristaništem na jezeru, paviljona studentskoga doma na Lašćini u Zagrebu. Neizvedeni su ostali njegovi projekti za novi Tehnički fakultet na Borongaju u Zagrebu (1947), za Operu u Beogradu (1948) i za rekreacijski centar na otoku Rissalou u Finskoj (1949). Od 1956. djeluje u inozemstvu i projektira obiteljske kuće i kulturni centar u Radcliffeu u Australiji (1959), stambeno naselje u Westminsteru u Londonu (1960), kazalište u Darmstadtu (1963), sveučilišni grad u Bochumu (1963), upravnu zgradu u Rotenburgu (1964), zgradu u Harbütelu (1964), kiparski paviljon i ljevaonicu Visoke tehničke škole u Braunschweigu (1965), dječji dom u Neu-Erkerodeu kraj Braunschweiga (1965) i pristanišnu zgradu u zračnoj luci Berlin-Tegel (1965, s Kremerom i Wittom). — Bivio se umjetničkom fotografijom snimajući uglavnom arhit. motive iz staroga Zagreba, o čemu je izdao monografiju *Svjeta i sjene* (Zagreb 1955).

BIBL.: *Regulatorni plan za grad Zagreb* (u knjizi: S. Planić, *Problemi savremene arhitekture*), Zagreb 1932; *Kaptol u smislu racionalnog urbanizma*, Arhitektura, 1934, 2, str. 26; *Novo naselje u Zagrebu*, Građevinski vjesnik, 1936, 1; *Gradnja u nizu*, ibid.; *Problem željezničke pruge i kolodvora obzirom na razvitak južnog dijela Zagreba*, ibid., 1936, 5; *Regulaciona osnova Zadra*, Arhitektura, 1947, 1–2; *Nacionalni park Plitvička jezera*, Urbanizam i arhitektura, 1950, 7–8; *Das Wohnen und Technik*, Baukunst und Werkform (Frankfurt/M), 1951, 10; *Zadaci prostora*, Arhitekt, 1953, 8; *O prostoru*, Arhitektura, 1953, 6; *Das architektonische Erbe in Jugoslawien*, Schweizerische Bau (Zürich), 1954, 15; *L'architecte et l'héritage architectural*, Techniques et Architecture (Paris), 1954, 11–12; *Die ökonomische Form des Grosswohnblocks*, Baukunst und Werkform, 1955, 10; *Architectural Education in Europe*, II Dilettante (Melbourne), 1957, 6; *Town planning and Housing in Melbourne*, Architecture and Arts (Melbourne), 1958, 2; *Youth challenges the past*, Architecture Today (Melbourne), 1959, 7; *Bauen in Australien*, Bauwelt (Berlin), 1959, 47; *Theater für Morgen*, ibid., 1965, 25.

LIT.: S. Planić, *Problemi savremene arhitekture*, Zagreb 1932. — M. Majer, *Zdenko Strižić*, Svijet, 1932, 1. — V. Potočnjak, *Arhitektura u Hrvatskoj 1888–1938*, Građevinski vjesnik, 1939, 4–5. — S. Planić, *Pedeset godina arhitekture u Hrvatskoj*, Književnik, 1939, 2. — T. Stahuljak, *Arhitektura u XX. stoljeću u Hrvatskoj*, Naša domovina, II, Zagreb 1943. — Kritička retrospektiva »Zemlja« (katalog), Zagreb 1971. — T. Premrl, *Zagrebačka moderna arhitektura između dva rata*, Iz starog i novog Zagreba, V, Zagreb 1974. — *Isti*, Zdravstveni objekti i projekti hrvatske međuratne arhitekture, Arhitektura, 1975, 152–153. — *Isti*, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, ibid., 1976, 156–157. — *Isti*, Pobjeda moderne, ibid. — *Isti*, Arhitektonska i društvena avangarda. Arhitekti u Zemlji, ČIP, 1976, 6–7. — Z. Vrkljan, Prof. Zdenko Strižić, ibid., 1977, 9. — Ž. Čorak, *U funkciji znaka*, Zagreb 1981. — T. Premrl, *Hrvatska moderna arhitektura između dva rata*, Zagreb 1989. — Z. Vrkljan, *Sjećanja*, Zagreb 1995. T. Pl.

STRMAC PRIBIČKI → PRIBIČ

STROHBERGER, Johann Josip, dagerotipist i slikar, djelovao sred. XIX. st. u Zagrebu; prvi se put oglašava 1844. kao portretni slikar i mini-

Z. STRIŽIĆ, stambena zgrada na Ribnjaku 38 u Zagrebu

jaturist, a drugi put 1846. kao dagerotipist. Dolazi vjerojatno iz Beča, gdje je izučio zanat. U Zagrebu je ostao do 1848, a imao je i svoj fotografski atelje. Osim obojenih dagerotipija radio je vedute (*Markov trg*, 1846) i portrete (*Ban Josip i banica Sofija Jelačić*, 1946; *Dr Martin Matunci*, 1848) koji se odlikuju čistom i preciznom izvedbom.

LIT.: A. Simić-Bulat, *Sjeverozapadna Hrvatska*, u katalogu: *Slikarstvo XIX. stoljeća u Hrvatskoj*, Zagreb 1961, str. 29, 215. — N. Grčević, *Fotografija devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj*, Zagreb 1981. — *Fotografija u Hrvatskoj 1848–1951* (katalog), Zagreb 1994. R. He.

STROHMAYER, Mihovil, graditelj (? 1817 – Zagreb, 7. XI. 1868). U Zagrebu djeluje 50-ih i 60-ih godina XIX. st. Među njegova vrednija ostvarenja ubrajaju se: kuća obitelji Šimec u Mesničkoj 24 (1858), nadogradnja prvoga i drugoga kata na kući A. Majcena u Ilici 42 (1859); drugi kat samostana sestara milosrdnica u Frankopanskoj ul. i uređenje pročelja crkve s visokim tornjem (1861) te jednokatnica u Jurjevskoj 9 (1868, poslije nadograđena). Po stilskim elementima na pročelju kuće u Ilici 42 i načinu preuređenja samostanskoga kompleksa S. je prvi romantički graditelj u Zagrebu.

LIT.: L. Dobronić, Bartol Felbinger i zagrebački graditelji njegova doba, Zagreb 1971. — *Ista*, Graditelji i izgradnja Zagreba u doba historijskih stilova, Zagreb 1983. R. He.

STOJIC, BENKO → STAY, BENKO

STROSSMAYER, Josip Juraj, biskup i pokrovitelj umjetnosti (Osijek, 4. II. 1815 – Đakovo, 8. IV. 1905). Studirao teologiju u Đakovu, doktorirao filozofiju 1834. u Pešti, teologiju 1842. u Beču. God. 1849. imenovan je bosansko-srijemskim biskupom. — Pokrovitelj kulture i znanosti u Hrvatskoj; osnivač JAZU 1860. i Hrvatskoga sveučilišta 1866. Poticao je razvoj lik. izobrazbe i umjetnosti. Omogućio je i usmjerio gradnju i ukrašavanje neoromaničke katedrale u Đakovu (1866–82, projektirali K.

STROSSMAYEROVA GALERIJA STARIH MAJSTORA HAZU